

A Ști și a Face

de Arcadie Murariu

Cu expresia “samaritean milos”, care în limbajul curent desemnează o persoană altruistă, animată de compătimire pentru aproapele ei, gata să-i ofere ajutor în mod voluntar, când acesta se află în nevoie, ne întâlnim vrând-nevrând, fie în conversație, fie pe fondul vieții sociale. Nu rareori agonizăm în procesele propriei conștiințe, luptând a elucida situațiile complicate ale relațiilor personale cu aproapele nostru, uneori tensionate, alteori frânte, mai întotdeauna aflate într-un echilibru precar. Organizații filantropice și instituții medicale împrumută frecvent apelativul de proveniență biblică, afișat pe frontispiciul clădirilor și tipărit ca antet pe formularele birocrăției lor. Cine n-a auzit de spitalul **Legacy Good Samaritan** din Portland (și multe alte orașe americane)?

În general, profesiunea medicală se vrea percepută în lume ca reprezentantă a spiritului de binefacere dezinteresat, preluând expresia “samaritean milos” ca emblemă a eforturilor ei de îngrijire a sănătății. Publicul, însă, împărtășește mai puțin această pretenție a reprezentanților instituțiilor medicale. Dacă ai ocazia să vizitezi reputata universitate cu profil medical din Loma Linda, California, nu uita să cauți printre clădirile campus-ului ei un grup statuar ce redă, în mărime naturală, cele patru personaje din pilda samariteanului milos. Turnate în bronz, cu un aspect foarte robust, statuile reprezintă a doua ediție a sculpturii respective. Ediția originală, realizată din material mai puțin durabil, a fost nevoie a fi înlocuită cu ceva mai solid. De ce? Din pricină că statuile fuseseră vandalizate de oameni nemulțumiți de felul cum s-au simțit “tratați” de personalul medical.

E drept că profesiunea medicală face mult bine pentru noi, de la naștere până la moarte, dar reprezentanții ei par motivați mai degrabă de avantajele sociale ale profesiei și de câștiguri materiale, decât de spiritul samariteanului milos. Atitudinea și faptele samariteanului ni se adresează, însă, tuturor ca o pildă de urmat, indiferent de profesiune și poziția în societate, nu doar unei anumite categorii, iar calificativul de bun samaritean se cere meritat, nu doar asumat.

Un învățător al Legii “s-a sculat” să testeze pe Isus, punându-i întrebarea, “Învățătorule, ce să fac ca să moștenesc viața veșnică?”. O întrebare bună în sine, dar umbrită de o motivație vinovată! Ca răspuns, urmând metodologia rabinică a vremii, și fiindcă discerneam intenția reală în întrebarea cărturarului, Isus i-a adresat lui o altă întrebare, “Ce este scris în Lege? Cum citești în ea?” De fapt, două întrebări, introduse prin “ce” și, respectiv, “cum”; pronumele “ce” referindu-se la conținutul Legii, iar adverbul “cum” la modul de înțelegere, interpretare și aplicare a prescripțiilor ei. La fel de important este răspunsul la amândouă întrebările; căci același conținut poate fi înțeles în multe feluri, poate fi tălmăcit, ori răstălmăcit, poate fi aplicat la sine sau la alții, ori despăcat în patru la infinit, fără a fi vreodată tradus în practică.

Isus confruntă pe interlocutor mai întâi pe terenul Legii, familiar lui, arătându-i că, de fapt, știa ce avea de făcut (1 Timotei 1:7-8). Apoi, prin pilda care urmează, ne arată tuturor drumul lung de parcurs încă, de la “ce” (a ști) până la “cum” (a face). Învățătorul Legii **știa** ce trebuia să **facă** și că a face ce avea de făcut depindea de **atitudinea** (iubire) față de Dumnezeu (al tuturor) și față de aproapele (lui). De știut, oamenii știu ce au de făcut, iar îndreptățirea (justificarea) nu-i decât o încercare zadarnică de a eluda datoriile pe care legea divină li le inculcă.

Isus formula un principiu în fața ucenicilor săi, când le spunea, în versiunea românească, “*Dacă știți aceste lucruri, ferice de voi, dacă le faceți*”. Mai sugestiv, și poate mai profitabil, ar fi să înțelegem prima parte a frazei astfel, “Acum, că știți aceste lucruri...”. Intenția nu este să modificăm înțelesul afirmației lui Isus, ci doar redarea ei în limba noastră, admitând că știm deja care ne sunt datoriile. Mai mult, conjuncția “dacă” lasă loc pentru îndreptățire, tocmai ceea ce cărturarul din pildă încerca să facă. Apoi, ne aducem aminte că apostolul Iacob trage o concluzie aspră în urma argumentării sale în favoarea faptelor bune în raport cu credința, declarând, “*Deci, cine știe să facă bine și nu face, săvârșește un păcat*”.

A doua întrebare a cărturarului, cu care vine înaintea lui Isus, îi demască duplicitatea și intenția de justificare, “*Și cine este aproapele meu?*” Cât de fals sună a întreba pe **altcineva**, cine este aproapele **meu**! Noțiunea de “aproapele” rămânea singura pretinsă necunoscută în filosofia lui, iar iubirea lui (?) rămânea neimplinită (chipurile) din pricina dilemei de a nu-și cunoaște obiectul iubirii! A ști are toate șansele a se împotmoli în îndreptățire. A iubi se folosește de ceea ce știe ca punct de plecare și uită de sine în procesul slujirii.